

**Platforma Femeilor Rome “ROMNI” din
Moldova**

Mun. Chișinău, Republica Moldova

Web: www.romni.md,

E-mail: romnicoordination@gmail.com,

tel. + 373 68 11 34 29

Platforma pentru Egalitate de Gen

Adresa: Str. Grigore Alexandrescu 13,
Chișinău, Republica Moldova

E-mail:

secretariat.platformadegen@gmail.com

Web: www.egalitadedegen.md

AVIZ

**la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
Programului pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru
anii 2027-2030**

Platforma Femeilor Rome „ROMNI” și Platforma pentru Egalitate de Gen salută eforturile Ministerului Educației și Cercetării, ale Agenției Relații Interetnice și ale tuturor instituțiilor implicate în revizuirea Programului pentru susținerea populației de etnie romă pentru anii 2027–2030. Apreciem deschiderea manifestată în cadrul procesului de consultare publică și faptul că o parte semnificativă a propunerilor formulate de Platforma Femeilor Rome „ROMNI” și a Platformei pentru Egalitate de Gen, inclusiv în cadrul opiniei scrise, al mesei rotunde de la 22 iunie 2026 organizate în parteneriat cu UN Women, Agenția Relații Interetnice și Platforma pentru Egalitate de Gen, precum și în urma consultărilor desfășurate cu femeile rome din comunități, au fost reflectate în noua versiune a Programului.

Salutăm în mod deosebit includerea unor prevederi care consolidează perspectiva de gen și răspund mai bine provocărilor specifice cu care se confruntă femeile și fetele rome, printre care:

1. integrarea mai vizibilă a dimensiunii egalității de gen și recunoașterea discriminării multiple și intersecționale;
2. consolidarea măsurilor privind prevenirea abandonului școlar al copiilor romi și promovarea participării acestora la educație;
3. includerea unor acțiuni dedicate prevenirii și combaterii violenței bazate pe gen și îmbunătățirii accesului la servicii de protecție și sănătate;

4. dezvoltarea măsurilor privind leadershipul, participarea civică și implicarea femeilor rome în procesele decizionale;
5. recunoașterea rolului organizațiilor societății civile, inclusiv al Platformei Femeilor Rome „ROMNI”, în implementarea unor acțiuni ale Programului.

Aceste modificări reprezintă un progres important și demonstrează că dialogul dintre autorități, organizațiile societății civile și comunitățile rome poate conduce la politici publice mai incluzive și mai bine fundamentate pe dovezi.

Totodată, analiza noastră arată că Programul poate fi consolidat în continuare pentru a asigura o implementare eficientă și un impact durabil. În special, considerăm necesară întărirea mecanismelor de guvernare și monitorizare, integrarea unor prevederi mai clare privind planificarea și finanțarea la nivel local, precum și valorificarea standardelor și angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, inclusiv prin abordarea bazată pe drepturile omului.

În acest context, Platforma Femeilor Rome „ROMNI” și Platforma pentru Egalitate de Gen formulează, în continuare, câteva recomandări punctuale care, în opinia noastră, vor contribui la consolidarea Programului și la asigurarea unei incluziuni reale și sustenabile a femeilor și fetelor rome.

Recomandările generale:

1. În urma analizei proiectului Programului, constatăm că dimensiunea egalității de gen este reflectată limitat și neuniform. În majoritatea obiectivelor și acțiunilor, femeile și fetele rome sunt menționate doar ocazional sau nu sunt menționate deloc, deși acestea se confruntă cu forme multiple și intersecționale de discriminare, inclusiv pe criterii de gen, etnie, vârstă, statut socio-economic, dizabilitate și mediul de reședință.

Recomandăm integrarea sistematică a perspectivei de gen în toate componentele Programului, în conformitate cu Legea nr. 5/2006 privind asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați, Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor 2020–2030, Agenda Femeile, Pacea și Securitatea (Women, Peace and Security), Convenția CEDAW și principiul Leave No One Behind.

În acest sens, pentru asigurarea unei implementări efective a acestor principii, recomandăm consolidarea dimensiunii de gen prin completarea Programului și a Planului de acțiuni cu măsuri suplimentare în următoarele domenii:

1. instituirea unui mecanism permanent de monitorizare a progresului privind incluziunea femeilor și fetelor rome, bazat pe indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie;
2. integrarea principiilor bugetării sensibile la gen în procesul de planificare, implementare și evaluare a Programului;

3. dezvoltarea unor programe dedicate leadershipului, participării civice și abilitării economice a femeilor și tinerelor rome, inclusiv consolidarea organizațiilor femeilor rome și asigurarea participării lor în mecanismele de implementare și monitorizare a Programului;
4. extinderea serviciilor specializate destinate femeilor și fetelor rome, inclusiv Spații Sigure, servicii de sănătate sexuală și reproductivă, sprijin psihologic și juridic și mecanisme de protecție împotriva violenței bazate pe gen și căsătoriilor timpurii și forțate

O abordare transversală a egalității de gen va contribui la implementarea mai eficientă a Programului și la reducerea inegalităților persistente cu care se confruntă femeile și fetele rome.

2.Consolidarea mecanismelor de guvernanță participativă

Instituționalizarea participării organizațiilor reprezentative ale femeilor rome, inclusiv Platforma Femeilor Rome „ROMNI”, în mecanismele naționale și locale de coordonare, implementare, monitorizare și evaluare a Programului, în calitate de parteneri permanenți și nu doar de implementatori ai unor activități punctuale.

Se recomandă includerea unei activități privind elaborarea unui raport periodic referitor la situația femeilor și fetelor rome și impactul implementării Programului asupra acestora, utilizând indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie. Un asemenea mecanism ar permite evaluarea rezultatelor Programului din perspectiva egalității de gen și ar facilita ajustarea intervențiilor pe parcursul implementării.

3.Integrarea abordării Triple Nexus și a agendei Women, Peace and Security

Introducerea abordării **Triple Nexus (umanitar–dezvoltare–pace)** și a principiilor agendei **Femeile, Pacea și Securitatea (Women, Peace and Security, WPS)** ca principii transversale de implementare a Programului, pentru a asigura intervenții integrate în domeniul protecției, dezvoltării și consolidării coeziunii sociale.

4.Se recomandă asigurarea unei terminologii unitare și consecvente în formularea activităților și indicatorilor, precum și utilizarea sistematică a indicatorilor dezagregați pe sexe pentru toate intervențiile care vizează copiii și tinerii romi. În situațiile în care sunt vizate măsuri specifice adresate fetelor rome, formulările utilizate ar trebui să permită identificarea clară a grupurilor beneficiare și monitorizarea distinctă a rezultatelor obținute pentru fete și băieți.

Această abordare este în concordanță cu principiile prevăzute de Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, cu recomandările Comitetului CEDAW privind integrarea perspectivei de gen în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice, precum și cu Cadrul strategic al Uniunii Europene pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor 2020–2030, care promovează o abordare intersecțională și monitorizarea rezultatelor prin date dezagregate, inclusiv după sex.

5. Bugetare sensibilă la gen. Introducerea unor mecanisme de bugetare sensibilă la gen, astfel încât măsurile dedicate femeilor și fetelor rome să fie însoțite de resurse financiare clare și monitorizabile.

6. Consolidarea planificării locale

Se recomandă consolidarea dimensiunii locale a Programului prin elaborarea și implementarea planurilor locale de acțiuni pentru incluziunea populației rome în consultare directă cu comunitățile rome și cu organizațiile reprezentative ale femeilor rome.

Totodată, se recomandă ca aceste planuri să includă un compartiment distinct privind incluziunea femeilor și fetelor rome, cu obiective specifice, indicatori de rezultat, măsuri dedicate și resurse financiare corespunzătoare.

Această abordare este în concordanță cu principiile participării și ale guvernantei incluzive promovate de Cadrul strategic al Uniunii Europene pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor 2020–2030.

7. Consolidarea accesului la informații și servicii

Se recomandă consolidarea măsurilor privind asigurarea accesului echitabil la informațiile și serviciile publice prin dezvoltarea materialelor informative accesibile, inclusiv vizuale și în limba romani, precum și prin extinderea serviciilor comunitare și mobile în domeniul sănătății, protecției și justiției.

O atenție deosebită urmează a fi acordată serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, sprijinului psihologic și juridic și mecanismelor de protecție împotriva violenței bazate pe gen.

8. Educație

În vederea prevenirii abandonului școlar al fetelor rome și creșterii accesului la educație, se recomandă completarea Planului de acțiuni cu măsuri privind:

- programe de mentorat pentru fete și tinere rome;
- măsuri de sprijin pentru reintegrarea mamelor adolescente în sistemul educațional;
- activități de educație parentală și prevenire a căsătoriilor timpurii la nivel comunitar.

9. Abilitarea economică

Se recomandă includerea unor măsuri dedicate autonomiei economice a femeilor rome, prin dezvoltarea programelor de antreprenoriat, mentorat profesional și sprijin pentru inițierea activităților economice independente, inclusiv prin facilitarea accesului la programele existente de finanțare.

10. Dezvoltarea capacităților autorităților publice

Se recomandă elaborarea și implementarea unui program continuu de dezvoltare a capacităților pentru autoritățile publice centrale și locale implicate în implementarea Programului, care să includă instruiți privind:

- egalitatea de gen și integrarea perspectivei de gen în politicile publice;
- discriminarea multiplă și intersecțională;
- prevenirea și combaterea violenței bazate pe gen;
- prevenirea și combaterea antigipsismului;
- colaborarea cu organizațiile reprezentative ale romilor și ale femeilor rome.

Programul de instruire ar urma să fie implementat în parteneriat cu organizațiile reprezentative ale romilor și ale femeilor rome, pentru a asigura relevanța și aplicabilitatea conținutului.

Recomandările speciale:

Activitatea 1.1 reformulată: Instituirea și asigurarea funcționalității Grupului de lucru interinstituțional privind coordonarea, monitorizarea și evaluarea implementării Programului, cu participarea permanentă a organizațiilor reprezentative ale romilor, inclusiv ale femeilor rome.

Indicatori reformulați:

- Grupul de lucru instituit prin ordin, cu participarea autorităților publice, organizațiilor societății civile și a cel puțin unei organizații reprezentative a femeilor rome.
- Cel puțin 2 ședințe desfășurate anual, cu participarea echilibrată a femeilor și bărbaților;
- Raport anual privind implementarea Programului elaborat și publicat;
- Buletin statistic anual elaborat și publicat, cu indicatori dezagregați după sex, vârstă, etnie și alți factori relevanți;
- Numărul recomandărilor privind egalitatea de gen și incluziunea femeilor și fetelor rome integrate în procesul de monitorizare și implementare a Programului.

Se vor aloca resurse financiare dedicate pentru: participarea organizațiilor femeilor rome la ședințele Grupului de lucru, colectarea și analiza datelor dezagregate, elaborarea și publicarea Buletinului statistic, monitorizarea indicatorilor privind egalitatea de gen și discriminarea intersecțională.

Această formulare este aliniată cu principiile gender mainstreaming, Gender Responsive Budgeting (GRB) și recomandările Comisiei Europene privind monitorizarea politicilor publice.

Activitatea 1.2 reformulată:

Elaborarea și publicarea anuală a Buletinului statistic privind incluziunea populației de etnie romă din Republica Moldova, cu integrarea indicatorilor dezagregați după sex, vârstă, etnie, dizabilitate și mediul de reședință.

Indicatori revizuiți

- Metodologia de elaborare a Buletinului statistic aprobată prin ordin, cu includerea indicatorilor dezagregați după sex, vârstă, etnie, dizabilitate și mediul de reședință;
- Buletinul statistic elaborat și publicat anual;
- Ponderea indicatorilor dezagregați după sex și etnie incluși în Buletin;

Capitol distinct privind progresele în asigurarea participării și incluziunea femeilor și fetelor rome, inclusiv în domeniile educației, ocupării, sănătății, protecției sociale și participării la viața publică.

Se vor prevedea resurse financiare pentru colectarea și analiza datelor dezagregate, dezvoltarea indicatorilor sensibili la gen, elaborarea și publicarea Buletinului statistic, consolidarea capacităților instituțiilor responsabile privind colectarea și utilizarea datelor dezagregate în procesul de monitorizare a politicilor publice.

Activitatea 1.4 reformulată:

Elaborarea și aprobarea planurilor locale de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă în localitățile dens populate de romi, prin integrarea transversală a perspectivei de gen, a abordării intersecționale și ale principiilor dreptomiste, cu participarea efectivă a comunităților rome, în special a femeilor și fetelor rome și a organizațiilor reprezentative ale acestora.

Indicatori revizuiți

- 50 de planuri locale de acțiuni elaborate și aprobate;
- 100% dintre planurile locale includ măsuri specifice pentru promovarea egalității de gen și incluziunii femeilor și fetelor rome;
- 100% dintre planurile locale includ acțiuni și indicatori privind prevenirea și răspunsul la violența bazată pe gen, participarea femeilor rome la procesul decizional și consolidarea rezilienței comunitare, în conformitate cu principiile dreptomiste.
- Cel puțin 50 de consultări publice desfășurate cu participarea femeilor rome, liderelor comunitare și organizațiilor societății civile;
- 100% dintre planurile locale includ indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Se vor prevedea alocări bugetare dedicate implementării măsurilor adresate femeilor și fetelor rome, inclusiv pentru prevenirea și combaterea violenței bazate pe gen, participarea femeilor la procesul decizional, dezvoltarea serviciilor comunitare și consolidarea rezilienței locale, în conformitate cu principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste.

Activitatea 1.7 reformulată:

Instituirea Fondului public de susținere a romilor, destinat finanțării măsurilor de incluziune socială și economică, cu integrarea principiilor egalității de gen, abordării intersecționale, și dreptomiste, asigurând acces echitabil la finanțare pentru femeile și fetele rome, organizațiile reprezentative ale acestora și inițiativele comunitare locale.

Indicatori revizuiți

- Act normativ privind instituirea Fondului elaborat și aprobat prin hotărâre de Guvern;
- Regulamentul Fondului include criterii de finanțare sensibile la gen și mecanisme de promovare a egalității de șanse și combaterii discriminării multiple;
- Cel puțin 30% din resursele Fondului sunt orientate către măsuri și proiecte care contribuie la incluziunea, protecția, participarea și emanciparea femeilor și fetelor rome, inclusiv prevenirea și combaterea violenței bazate pe gen;

Fondul finanțează inițiative care contribuie la implementarea principiilor dreptomiste, inclusiv proiecte de consolidare a rezilienței comunitare și participării femeilor rome la procesele decizionale.

Fondul va aplica principiile Gender Responsive Budgeting, prin alocarea de resurse dedicate măsurilor adresate femeilor și fetelor rome, criterii de evaluare care promovează egalitatea de gen și incluziunea grupurilor aflate în situații de vulnerabilitate, monitorizarea anuală a beneficiarilor și a fondurilor alocate, cu date dezagregate după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 1.8 reformulată:

Elaborarea și implementarea Programului „Ambasadorul Tineretului Rom”, destinat dezvoltării leadershipului, participării civice și reprezentării tinerilor romi, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale, cu asigurarea participării echilibrate a tinerelor și tinerilor romi.

Indicatori revizuiți

- Regulamentul Programului „Ambasadorul Tineretului Rom” elaborat și aprobat prin ordin, cu includerea principiilor egalității de gen, nediscriminării și participării incluzive;
- Cel puțin 10 Ambasadori ai Tineretului Rom selectați și instruiți, asigurând o reprezentare echilibrată a fetelor și băieților (minimum 50% fete/tinere);
- Programul de instruire include module privind egalitatea de gen, prevenirea violenței bazate pe gen, drepturile omului, participarea civică, combaterea discriminării și discursului de ură
- Cel puțin 10 inițiative comunitare sau activități de advocacy implementate de Ambasadorii Tineretului Rom pentru promovarea incluziunii, coeziunii sociale și participării tinerilor romi.

Se vor aloca resurse financiare dedicate pentru participarea echitabilă a fetelor și băieților romi, inclusiv a tinerilor din grupuri vulnerabile, instruirea și mentoratul Ambasadorilor,

implementarea inițiativelor comunitare promovate de ambasadori, monitorizarea participării și rezultatelor, cu indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 1.9 reformulată:

Instituirea unui mecanism de finanțare dedicat organizațiilor de tineret rome în cadrul Programului anual de granturi pentru organizațiile de tineret, prin integrarea principiilor egalității de gen, abordării intersecționale și dreptomiste, pentru sprijinirea inițiativelor conduse de tineri, inclusiv de tinerele rome.

Indicatori revizuiți

- Act normativ (hotărâre de Guvern) modificat, cu includerea unui mecanism dedicat finanțării organizațiilor de tineret rome;
- Cel puțin un apel anual de granturi destinat organizațiilor de tineret rome lansat;
- Cel puțin un proiect finanțat anual, care promovează incluziunea socială, participarea civică și egalitatea de gen;
- Minimum 50% dintre proiectele finanțate sunt implementate de organizații sau inițiative conduse de tinere rome ori includ acțiuni specifice pentru emanciparea fetelor și tinerelor rome;

Criteriile de evaluare ale programului de granturi includ egalitatea de gen, participarea incluzivă, prevenirea discriminării și a violenței bazate pe gen.

Se vor prevedea resurse financiare dedicate pentru finanțarea organizațiilor și inițiativelor de tineret rome, inclusiv a celor conduse de tinere rome, prin aplicarea principiilor Gender Responsive Budgeting și ale principiilor dreptomiste, asigurând acces echitabil la granturi, criterii de selecție sensibile la gen și monitorizarea anuală a beneficiarilor și fondurilor alocate, cu date dezagregate după sex și vârstă.

Activitatea 1.10 reformulată:

Revizuirea cadrului normativ privind finanțarea cercetării și inovării în vederea instituirii unui mecanism de susținere a proiectelor de cercetare privind populația de etnie romă și incluziunea acesteia, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale, a principiilor dreptomiste pentru fundamentarea politicilor publice bazate pe dovezi.

Indicatori revizuiți

- Act normativ modificat și aprobat (hotărâre de Guvern), care instituie mecanismul de finanțare;
- Mecanism de finanțare a cercetării privind incluziunea populației de etnie romă instituit și operațional;
- Criteriile de finanțare includ obligativitatea integrării perspectivei de gen, a analizei intersecționale și a dezagregării datelor după sex, vârstă și etnie;

- Cel puțin un proiect de cercetare finanțat anual, care include analiza situației femeilor și fetelor rome și formulează recomandări pentru politici publice sensibile la gen;

Rezultatele cercetărilor sunt utilizate în procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice privind incluziunea romilor.

Se vor aloca resurse financiare dedicate finanțării proiectelor de cercetare care integrează perspectiva de gen și discriminarea multiplă, inclusiv studii privind femeile și fetele rome, prevenirea și combaterea violenței bazate pe gen, participarea la procesul decizional și consolidarea rezilienței comunitare, în conformitate cu principiile Gender Responsive Budgeting și ale principiilor dreptomiste.

Activitatea 2.2 reformulată:

Asigurarea accesului echitabil al copiilor și tinerilor romi la educația timpurie, învățământul general, liceal, profesional tehnic și superior, prin eliminarea barierelor de acces, integrarea perspectivei de gen și a abordării intersecționale, prevenirea abandonului școlar și promovarea participării egale a fetelor și băieților romi.

Indicatori revizuiți

- Numărul copiilor și tinerilor romi înscriși în instituțiile de educație timpurie, învățământ general, liceal, profesional tehnic și superior, dezagregat după sex, vârstă, etnie, dizabilitate și mediul de reședință;
- Rata de frecvență și absolvire a fiecărui nivel de învățământ, dezagregată după sex și etnie;
- Rata abandonului școlar a fetelor și băieților romi, dezagregată pe nivel de învățământ și cauze, inclusiv din cauza căsătoriilor timpurii, sarcinii precoc și altor factori de vulnerabilitate, monitorizată și raportată anual;
- Numărul fetelor și băieților romi beneficiari ai măsurilor de sprijin educațional (burse, transport, alimentație, mentorat, consiliere psihologică și orientare profesională), dezagregat după sex;
- Numărul instituțiilor de învățământ care implementează măsuri de prevenire a discriminării, violenței bazate pe gen și abandonului școlar în rândul copiilor și tinerilor romi.

Se vor prevedea alocări bugetare dedicate pentru măsuri care facilitează accesul și menținerea în sistemul educațional a fetelor și băieților romi, inclusiv burse, transport, rechizite, mentorat, servicii psihologice și sociale, prevenirea căsătoriilor timpurii și a abandonului școlar, precum și monitorizarea indicatorilor dezagregați.

Activitatea 2.3 reformulată:

Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 818/2023 privind acordarea burselor de merit, prin extinderea accesului elevilor și studenților romi la burse și revizuirea valorii acestora, cu

integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale pentru promovarea accesului egal, menținerii și finalizării studiilor de către fetele și băieții romi.

Indicatori revizuiți

- Hotărârea Guvernului nr. 818/2023 modificată și aprobată, cu includerea prevederilor privind accesul echitabil și criteriilor sensibile la gen;
- 500 burse de merit acordate anual elevilor romi din învățământul gimnazial, dezagregate după sex (2029–2030);
- 60 burse acordate anual elevilor romi din învățământul liceal, dezagregate după sex (2027–2030);
- 60 burse acordate anual elevilor romi din învățământul profesional tehnic, dezagregate după sex (2027–2030);
- 40 burse acordate anual studenților romi din învățământul superior (2027–2028), iar în perioada 2029–2030 valoarea burselor majorată, cu monitorizarea beneficiarilor dezagregată după sex;

Rata de menținere în sistemul educațional și de absolvire a beneficiarilor burselor, dezagregată după sex și nivel de studii;

Creșterea ponderii fetelor rome beneficiare ale burselor, inclusiv a celor provenite din grupuri aflate în situații de vulnerabilitate (familii cu venituri reduse, dizabilități, localități rurale).

Se vor prevedea resurse financiare suficiente și dedicate pentru acordarea burselor de merit, astfel încât mecanismul să contribuie la reducerea abandonului școlar, prevenirea căsătoriilor și sarcinilor timpurii, creșterea accesului fetelor și băieților romi la toate nivelurile de învățământ și promovarea egalității de șanse, prin aplicarea principiilor Gender Responsive Budgeting și monitorizarea anuală a fondurilor și beneficiarilor, cu date dezagregate după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 2.4 reformulată:

Organizarea ședințelor de informare și consiliere pentru prevenirea absenteismului și abandonului școlar în rândul elevilor de etnie romă, prin implementarea unor intervenții diferențiate pentru fete și băieți, care să răspundă cauzelor specifice ale abandonului școlar, inclusiv căsătoriilor timpurii, sarcinilor precoc, violenței bazate pe gen, muncii domestice și stereotipurilor de gen în cazul fetelor, precum și abandonului determinat de munca sezonieră, excluziunea socială și alte vulnerabilități în cazul băieților.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 4 ședințe anuale de informare și consiliere dedicate fetelor rome și părinților acestora, axate pe prevenirea abandonului școlar, a căsătoriilor timpurii și a violenței bazate pe gen;

- Cel puțin 4 ședințe anuale de informare și consiliere dedicate băieților romi și părinților acestora, axate pe prevenirea abandonului școlar, excluziunii sociale și a altor factori de risc;
- Numărul fetelor și băieților romi participanți la ședințe, dezagregat după sex, vârstă și localitate;
- Rata absenteismului și abandonului școlar monitorizată anual, separat pentru fete și băieți romi;

Numărul cazurilor de risc identificate și referite către serviciile competente, inclusiv cazurile de căsătorii timpurii, violență bazată pe gen și alte forme de vulnerabilitate.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea sesiunilor separate destinate fetelor și băieților romi, dezvoltarea materialelor adaptate fiecărui grup, implicarea psihologilor, mediatorilor comunitari și a organizațiilor rome, precum și pentru monitorizarea rezultatelor, cu date dezagregate după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 2.9 reformulată:

Creșterea participării fetelor și băieților de etnie romă în învățământul dual prin activități de informare, orientare și consiliere profesională, cu integrarea perspectivei de gen și a abordării intersecționale, promovând accesul egal la profesii netradiționale, prevenirea abandonului școlar și facilitarea tranziției către o ocupare durabilă.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin o campanie anuală de informare organizată privind oportunitățile oferite de învățământul dual, cu mesaje adaptate fetelor și băieților romi;
- Cel puțin 100 de persoane de etnie romă informate anual, dezagregate după sex, vârstă și localitate;
- Numărul fetelor rome informate și consiliate privind accesul la învățământul dual și la profesii în care acestea sunt subreprezentate;
- Numărul băieților romi informați și consiliați privind oportunitățile de formare profesională și integrare pe piața muncii;
- Numărul fetelor și băieților romi înscriși ulterior în programe de învățământ dual, dezagregat după sex și domeniul de studii.

Se vor aloca resurse financiare pentru desfășurarea campaniilor și sesiunilor de orientare profesională sensibile la gen, elaborarea materialelor informative adaptate fetelor și băieților romi, implicarea modelelor de succes (femei și bărbați romi), precum și pentru monitorizarea participării și rezultatelor cu indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 2.10 reformulată:

Elaborarea și implementarea Programului de alfabetizare și educație pentru adulți destinat populației de etnie romă, prin integrarea perspectivei de gen și a abordării intersecționale,

asigurând acces egal pentru femeile și bărbații romi și eliminarea barierelor care limitează participarea acestora la educație pe tot parcursul vieții.

Indicatori revizuiți

- Conceptul Programului de alfabetizare și educație pentru adulți elaborat și aprobat, cu integrarea perspectivei de gen și a abordării intersecționale;
- 5 formatori instruiți privind aplicarea Programului, inclusiv în domeniul educației incluzive, egalității de gen și metodelor adaptate adulților romi;
- Cel puțin 50 de persoane adulte rome beneficiare ale Programului, dintre care minimum 50% femei, cu date dezagregate după sex, vârstă și localitate;
- Rata de finalizare a Programului și nivelul competențelor dobândite, monitorizate separat pentru femei și bărbați;

Numărul femeilor și bărbaților romi care își continuă studiile, accesează programe de formare profesională sau își îmbunătățesc statutul ocupațional după absolvirea Programului.

Se vor aloca resurse financiare dedicate implementării Programului prin aplicarea principiilor Gender Responsive Budgeting, inclusiv pentru servicii care facilitează participarea femeilor rome (program flexibil, servicii de îngrijire a copiilor, transport, materiale educaționale accesibile), precum și pentru monitorizarea rezultatelor cu indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 2.11 reformulată:

Instituirea funcției de mediator educațional pentru facilitarea incluziunii educaționale a copiilor romi, prevenirea absenteismului și abandonului școlar, promovarea egalității de șanse pentru fete și băieți, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste, în colaborare cu familiile, instituțiile de învățământ și serviciile sociale și de protecție.

Indicatori revizuiți

- Codul educației modificat și aprobat, cu reglementarea funcției de mediator educațional și definirea atribuțiilor privind incluziunea educațională și egalitatea de gen;
- Completarea fișei postului mediatorului educațional cu atribuții privind prevenirea căsătoriilor timpurii și a abandonului școlar al fetelor rome; identificarea și referirea cazurilor de violență bazată pe gen și a altor forme de vulnerabilitate; colaborarea cu mediatorii comunitari, asistenții sociali, psihologii și organizațiile societății civile.
- Cel puțin 5 mediatori educaționali angajați în Otaci, Soroca, Rîșcani, Edineț și Nisporeni;
- Cel puțin 300 de copii romi sprijiniți anual, cu date dezagregate după sex, vârstă și localitate;

- Numărul fetelor rome sprijinite pentru prevenirea abandonului școlar cauzat de căsătorii timpurii, sarcini precoci, violență bazată pe gen și alte forme de discriminare;
- Numărul băieților romi sprijiniți pentru prevenirea abandonului școlar determinat de excluziunea socială, munca sezonieră și alți factori de risc;

Numărul cazurilor de risc identificate și referite către serviciile competente (educație, protecția copilului, asistență socială, sănătate), inclusiv cazuri de violență bazată pe gen, căsătorii timpurii și alte vulnerabilități.

Se vor prevedea resurse financiare dedicate pentru salarizarea mediatorilor educaționali, instruirea acestora în domeniul egalității de gen, protecției copilului, prevenirii violenței bazate pe gen și discriminării intersecționale, precum și pentru dezvoltarea instrumentelor de lucru, activități comunitare și monitorizarea rezultatelor cu indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 2.13 reformulată:

Organizarea campaniilor naționale de informare și sensibilizare pentru promovarea accesului și menținerii fetelor și băieților romi în învățământul general, liceal, profesional tehnic și superior, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste, cu implicarea părinților, liderilor comunitari și a organizațiilor rome.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin o campanie națională anuală de informare și sensibilizare desfășurată, cu mesaje și materiale adaptate separat pentru fete și băieți romi;
- Cel puțin 250 de părinți și elevi informați anual, cu date dezagregate după sex, vârstă și localitate;
- Numărul fetelor rome și al părinților acestora informați privind importanța continuării studiilor, prevenirea căsătoriilor timpurii, a sarcinilor precoci și a violenței bazate pe gen;
- Numărul băieților romi și al părinților acestora informați privind prevenirea abandonului școlar, orientarea profesională și continuarea studiilor;
- Numărul materialelor informative elaborate și distribuite, inclusiv în limba romani, cu conținut privind egalitatea de gen, dreptul la educație și prevenirea discriminării.

Se vor alocă resurse financiare pentru elaborarea și distribuirea materialelor informative sensibile la gen, organizarea campaniilor și activităților comunitare, implicarea organizațiilor rome și a liderilor comunitari, precum și pentru monitorizarea impactului campaniilor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 3.1 reformulată:

Informarea și consultarea femeilor și bărbaților de etnie romă privind oportunitățile de angajare legală în câmpul muncii în Republica Moldova și în străinătate, prin integrarea

perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste, pentru promovarea ocupării decente, prevenirii exploatării prin muncă, traficului de persoane și discriminării pe piața muncii.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 1.000 de persoane de etnie romă informate și consiliate anual, cu date dezagregate după sex, vârstă, localitate și statut ocupațional;
- Numărul femeilor rome informate și consiliate privind drepturile în muncă, egalitatea de remunerare, concilierea vieții profesionale și familiale, prevenirea discriminării și a exploatării prin muncă;
- Numărul bărbaților romi informați și consiliați privind drepturile în muncă, ocuparea legală și prevenirea muncii nedeclarate și a exploatării;
- Numărul persoanelor rome consiliate și referite către serviciile de ocupare a forței de muncă sau alte servicii relevante;

Numărul materialelor informative elaborate și distribuite, inclusiv în limba romani, privind drepturile la muncă, migrația sigură și mecanismele de protecție.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea campaniilor de informare și a sesiunilor de consiliere diferențiate pentru femei și bărbați romi, elaborarea materialelor informative accesibile, implicarea organizațiilor rome și a serviciilor de ocupare a forței de muncă, precum și pentru monitorizarea rezultatelor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie, în conformitate cu principiile dreptomiste.

Activitatea 3.2 reformulată:

Facilitarea înregistrării femeilor și bărbaților de etnie romă cu statut de șomer la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și sprijinirea integrării acestora pe piața muncii prin servicii personalizate de ocupare, orientare profesională și consiliere, cu integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 1.000 de persoane de etnie romă înregistrate anual cu statut de șomer, dezagregate după sex, vârstă, nivel de studii, dizabilitate și mediul de reședință;
- Cel puțin 70 de persoane rome integrate anual pe piața muncii, dezagregate după sex, vârstă, nivel de studii și domeniul de activitate;
- Numărul femeilor rome beneficiare ale serviciilor de ocupare, consiliere profesională și mediere a muncii;
- Numărul bărbaților romi beneficiari ai serviciilor de ocupare, consiliere profesională și mediere a muncii;
- Rata de menținere în câmpul muncii la 6 și 12 luni după angajare, dezagregată după sex;

Numărul angajatorilor care au recrutat persoane de etnie romă prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă.

Se vor prevedea resurse financiare dedicate pentru servicii personalizate de ocupare și integrare profesională, inclusiv orientare și consiliere diferențiată pentru femei și bărbați romi, dezvoltarea competențelor profesionale, măsuri de conciliere a vieții profesionale și familiale (după caz), colaborarea cu angajatorii și monitorizarea rezultatelor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă, etnie și nivel de studii, în conformitate cu principiile dreptomiste.

Activitatea 3.5 reformulată:

Implementarea serviciilor de consiliere și ghidare în carieră, mentorat și organizarea stagiilor plătite în serviciul public pentru tinerele și tinerii romi, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste, pentru facilitarea accesului egal la ocupare și participarea în sectorul public.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 100 de tineri romi beneficiari anual ai serviciilor de consiliere și ghidare în carieră, dezagregați după sex, vârstă, nivel de studii și localitate;
- Cel puțin 50 de tinere rome beneficiare anual ale serviciilor de consiliere, mentorat și orientare profesională;
- Cel puțin 50 de tineri romi beneficiari anual ai serviciilor de consiliere, mentorat și orientare profesională;
- Minimum două locuri rezervate anual pentru tinerii de etnie romă în cadrul Programului de stagii plătite în serviciul public, cu respectarea principiului reprezentării echilibrate a femeilor și bărbaților (minimum un loc pentru o tânără romă și un loc pentru un tânăr rom);

Numărul tinerelor și tinerilor romi care finalizează stagiile și accesează ulterior un loc de muncă în sectorul public sau privat.

Se vor aloca resurse financiare dedicate implementării serviciilor de consiliere în carieră, mentorat și stagiilor plătite, inclusiv pentru măsuri care facilitează participarea egală a tinerelor și tinerilor romi (transport, mentorat, dezvoltarea competențelor de leadership și participare civică), prin aplicarea principiilor dreptomiste, cu monitorizarea anuală a rezultatelor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 3.6 reformulată:

Organizarea activităților de informare, sensibilizare și consolidare a capacităților angajatorilor privind prevenirea discriminării și antigipsismului la angajare, promovarea egalității de gen, incluziunii profesionale și a condițiilor de muncă decente pentru femeile și bărbații de etnie romă, prin integrarea abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 4 activități anual organizate și desfășurate în localitățile dens populate de romi;
- Cel puțin 20 de angajatori instruiți anual, reprezentând sectorul public și privat;
- Numărul angajatorilor care adoptă politici sau practici interne privind egalitatea de șanse, prevenirea discriminării și promovarea diversității la locul de muncă;
- Numărul angajatorilor informați privind prevenirea discriminării multiple împotriva femeilor rome și a altor grupuri vulnerabile;

Numărul persoanelor de etnie romă angajate ulterior în urma colaborării cu angajatorii participanți, dezagregat după sex, vârstă și domeniu de activitate.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea activităților de instruire și sensibilizare a angajatorilor, elaborarea ghidurilor și materialelor informative privind egalitatea de gen, combaterea discriminării și antigipsismului, promovarea angajării femeilor și bărbaților romi, precum și pentru monitorizarea impactului prin indicatori dezagregați după sex și etnie, în conformitate cu principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste.

Activitatea 4.2 reformulată:

Desfășurarea activităților de informare, consiliere și suport pentru facilitarea accesului femeilor și bărbaților de etnie romă la asigurarea obligatorie de asistență medicală și la serviciile de sănătate, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste, cu acordarea unei atenții deosebite sănătății sexuale și reproductive, sănătății materne și prevenirii discriminării în accesarea serviciilor medicale.

Indicatori revizuiți

- Materiale informative elaborate și distribuite în limba romani și limba română, inclusiv privind drepturile pacientului, asigurarea medicală obligatorie, sănătatea sexuală și reproductivă și prevenirea violenței bazate pe gen;
- Cel puțin 10 activități de informare și consiliere organizate anual;
- Cel puțin 250 de persoane de etnie romă informate anual, dezagregate după sex, vârstă, dizabilitate și localitate;
- Numărul femeilor rome consiliate privind accesul la asigurarea medicală, sănătatea sexuală și reproductivă, serviciile prenatale și postnatale și prevenirea violenței bazate pe gen;
- Numărul bărbaților romi consiliați privind accesul la asigurarea medicală și serviciile de sănătate;

Numărul persoanelor rome sprijinite în procesul de înregistrare în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală și referite către serviciile medicale.

Se vor aloca resurse financiare pentru elaborarea și distribuirea materialelor informative accesibile, organizarea activităților de informare și consiliere, instruirea mediatorilor

comunitari și a personalului implicat, precum și pentru măsuri de facilitare a accesului femeilor și bărbaților romi la serviciile medicale, inclusiv prin aplicarea principiilor Gender Responsive Budgeting și dreptomiste.

Activitatea 4.3 reformulată:

Desfășurarea activităților de informare și educație pentru sănătate destinate femeilor și bărbaților de etnie romă privind prevenirea bolilor transmisibile și netransmisibile, promovarea sănătății sexuale și reproductive și a drepturilor aferente (SRHR), prevenirea violenței bazate pe gen, precum și facilitarea accesului la serviciile de sănătate, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 10 activități de informare și educație pentru sănătate organizate anual;
- Cel puțin 250 de persoane de etnie romă informate anual, dezagregate după sex, vârstă, dizabilitate și localitate;
- Numărul femeilor și fetelor romi informate privind sănătatea sexuală și reproductivă, planificarea familială, prevenirea cancerelor reproductive, sarcina sigură și prevenirea violenței bazate pe gen;
- Numărul bărbaților și băieților romi informați privind sănătatea reproductivă, planificarea familială, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și responsabilitatea comună în sănătatea familiei;
- Numărul persoanelor de etnie romă înscrise la medicul de familie, dezagregat după sex, vârstă și localitate;
- Numărul persoanelor romi referite și care au accesat servicii de sănătate preventivă, inclusiv vaccinare, screening și servicii de sănătate sexuală și reproductivă.

Se vor aloca resurse financiare dedicate elaborării materialelor informative accesibile (inclusiv în limba romani), organizării activităților de educație pentru sănătate, instruirii mediatorilor comunitari și a personalului medical privind abordarea sensibilă la gen și competența culturală, precum și facilitării accesului femeilor și bărbaților romi la servicii de prevenție, sănătate sexuală și reproductivă și servicii medicale primare, prin aplicarea principiilor Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, cu monitorizarea anuală a rezultatelor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 4.4 reformulată:

Informarea și facilitarea accesului femeilor și bărbaților de etnie romă la servicii de prevenire și depistare precoce a bolilor netransmisibile, prin desfășurarea activităților de informare și educație pentru sănătate, screening al factorilor de risc și referirea către servicii medicale specializate, cu accent pe bolile cardiovasculare, diabetul zaharat, cancerul, afecțiunile respiratorii cronice și sănătatea mintală, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste..

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 500 de persoane rome informate anual privind prevenirea bolilor netransmisibile, dezagregate după sex, vârstă, dizabilitate și localitate;
- Cel puțin 400 de persoane rome beneficiază anual de screening, dezagregate după sex și vârstă, inclusiv pentru hipertensiune arterială și boli cardiovasculare; diabet zaharat; cancere specifice femeilor (cancer de col uterin și cancer mamar); cancere specifice bărbaților (cancer de prostată, după caz); alte forme prioritare de cancer și boli respiratorii cronice;
- Numărul femeilor și bărbaților romi referiți către servicii medicale specializate și care au accesat aceste servicii;
- Numărul persoanelor rome care beneficiază de evaluarea riscurilor privind sănătatea mintală și sunt referite către servicii specializate, după caz.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea activităților de educație pentru sănătate și screening, achiziționarea consumabilelor necesare, elaborarea materialelor informative în limbile română și romani, instruirea personalului medical și a mediatorilor comunitari privind abordarea sensibilă la gen și competența culturală, precum și pentru facilitarea accesului femeilor și bărbaților romi la servicii de prevenție și diagnostic precoce, prin aplicarea principiilor Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, cu monitorizarea rezultatelor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 4.5 reformulată:

Organizarea și pilotarea serviciilor medicale mobile pentru facilitarea accesului populației de etnie romă din localitățile cu acces redus la servicii medicale la servicii de prevenire, depistare precoce, diagnostic, monitorizare și referire către servicii medicale specializate, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Act normativ privind organizarea și funcționarea serviciilor medicale mobile elaborat și aprobat;
- Serviciile medicale mobile pilotate în cel puțin 5 localități cu populație romă și acces redus la servicii medicale;
- Cel puțin 1.000 de persoane rome beneficiază anual de serviciile medicale mobile, cu date dezagregate după sex, vârstă, dizabilitate și localitate;
- Numărul femeilor rome beneficiare ale serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, sănătate maternă și screening pentru cancerul de col uterin și cancerul mamar;
- Numărul bărbaților romi beneficiari ai serviciilor de prevenire și screening pentru bolile netransmisibile;
- Numărul persoanelor rome depistate cu factori de risc sau probleme de sănătate și referite către servicii medicale specializate;
- Numărul vizitelor medicale mobile și al comunităților deservite anual.

Se vor prevedea resurse financiare dedicate funcționării serviciilor medicale mobile, inclusiv pentru echipe multidisciplinare (medic, asistent medical, mediator comunitar, psiholog și,

după caz, asistent social), transport, echipamente și consumabile medicale, materiale informative în limbile română și romani, precum și pentru prestarea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, sănătate mintală și prevenirea violenței bazate pe gen. Alocarea și monitorizarea resurselor se vor realiza în conformitate cu principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, utilizând indicatori dezagregați după sex, vârstă, etnie și dizabilitate.

Activitatea 4.7 reformulată:

Realizarea activităților de informare, consiliere și sensibilizare pentru prevenirea căsătoriilor timpurii și forțate, a nașterilor precoc și a violenței reproductive în rândul populației de etnie romă, prin promovarea drepturilor copilului, egalității de gen, sănătății sexuale și reproductive, cu integrarea abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 10 activități de informare și consiliere organizate anual;
- Cel puțin 300 de persoane de etnie romă informate anual, dezagregate după sex, vârstă și localitate;
- Numărul fetelor și băieților romi informați privind drepturile copilului, prevenirea căsătoriilor timpurii și sănătatea sexuală și reproductivă;
- Numărul părinților, tutorilor și liderilor comunitari implicați în activități de sensibilizare;
- Numărul cazurilor identificate și referite către serviciile de protecție, educație, sănătate sau asistență socială, după caz;
- Numărul materialelor informative elaborate și distribuite în limbile română și romani.

Se vor aloca resurse financiare pentru elaborarea și distribuirea materialelor informative, organizarea activităților de informare și consiliere, instruirea mediatorilor comunitari și a specialiștilor implicați, precum și pentru referirea și sprijinirea persoanelor aflate în situații de risc. Alocarea resurselor va respecta principiile Gender Responsive Budgeting, dreptomiste, cu monitorizarea rezultatelor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 4.15 corectată:

În forma actuală, măsura prevede exclusiv crearea centrelor de zi pentru persoane vârstnice. Totuși, în cadrul procesului de consultare nu au fost formulate solicitări privind dezvoltarea unor astfel de servicii în localitățile cu populație romă. Dimpotrivă, în cadrul celor 14 focus-grupuri, 15 interviuri individuale, zecilor de instruiți, sutelor de consultații individuale desfășurate de Platforma Femeilor Rome ROMNI, precum și în cadrul meselor rotunde din 22 iunie 2026 (Chișinău) și 8 iulie 2026 (Soroca), necesitatea exprimată în mod constant de participante și participanți a vizat crearea Spațiilor Sigure pentru femei și fete rome și/sau a centrelor pentru tineri în localități precum Soroca, Drochia, Rîșcani și Orhei.

Considerăm că includerea exclusivă a centrelor pentru persoane vârstnice poate fi rezultatul unei omisiuni în procesul de valorificare a propunerilor formulate în cadrul consultărilor. Recomandăm completarea sau revizuirea măsurii, astfel încât aceasta să reflecte necesitățile identificate în comunități și dovezile colectate în procesul participativ.

Propunere de reformulare a măsurii 4.15

Crearea și dezvoltarea Spațiilor Sigure pentru femei și fete rome și/sau a centrelor de tineret în cel puțin 3 localități cu populație romă numeroasă (Soroca, Drochia, Rîșcani), precum și dezvoltarea serviciilor comunitare pentru persoanele vârstnice, în funcție de necesitățile identificate la nivel local, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 3 Spații Sigure/centre pentru tineri create sau dezvoltate în comunitățile dens populate de către populație romă;
- Numărul femeilor, fetelor, tinerilor și altor beneficiari ai serviciilor, dezagregat după sex, vârstă și etnie;
- Numărul persoanelor vârstnice beneficiare ale serviciilor comunitare, acolo unde acestea sunt dezvoltate în baza evaluării necesităților;
- Numărul serviciilor de consiliere psihologică, juridică și socială oferite prin aceste centre.

Această formulare este mai fidelă rezultatelor consultărilor și răspunde nevoilor identificate de comunitățile rome.

Activitatea 4.16 reformulată:

Organizarea echipelor mobile multidisciplinare pentru identificarea, documentarea și facilitarea accesului persoanelor de etnie romă din comunitățile vulnerabile la acte de identitate și servicii publice, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Mecanism de organizare și desfășurare a vizitelor echipelor mobile elaborat și aprobat;
- Cel puțin 20 de deplasări ale echipelor mobile organizate anual în localitățile cu populație romă;
- Cel puțin 100 de persoane de etnie romă asistate anual în procesul de identificare, documentare sau perfectare a actelor de identitate, dezagregate după sex, vârstă și dizabilitate;

- Numărul femeilor și bărbaților romi care au obținut acte de identitate în urma intervenției echipelor mobile;

Numărul persoanelor rome referite către servicii de sănătate, educație, asistență socială, ocupare în câmpul muncii sau protecție, după obținerea actelor de identitate.

Se vor aloca resurse financiare pentru funcționarea echipelor mobile multidisciplinare, inclusiv pentru transport, logistică, materiale informative în limbile română și romani, instruirea personalului privind egalitatea de gen, competența culturală și abordarea intersecțională, precum și pentru facilitarea accesului femeilor, bărbaților și copiilor romi la acte de identitate și servicii publice. Alocarea și monitorizarea resurselor se vor realiza în conformitate cu principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, utilizând indicatori dezagregați după sex, vârstă, etnie și dizabilitate.

Activitatea 6.1 reformulată:

Sprijinirea afirmării identității culturale a romilor și promovarea unei imagini publice pozitive a comunității rome prin organizarea activităților de informare, educare și dialog intercultural în localitățile cu populație romă, cu promovarea egalității de gen, combaterii antigipsismului și discriminării, prin integrarea abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 50 de activități de informare, educare și dialog intercultural organizate anual;
- Cel puțin 250 de beneficiari ai activităților, dezagregați după sex, vârstă și etnie;
- Numărul activităților dedicate promovării culturii și patrimoniului rom, combaterii stereotipurilor, antigipsismului și discriminării;
- Numărul femeilor și bărbaților romi implicați activ în organizarea și desfășurarea activităților culturale și comunitare;

Numărul materialelor de informare și promovare elaborate și distribuite în limbile română și romani.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea activităților culturale și de dialog intercultural, elaborarea și distribuirea materialelor de informare în limbile română și romani, promovarea participării egale a femeilor și bărbaților romi, precum și pentru campanii de combatere a stereotipurilor și antigipsismului. Alocarea resurselor va respecta principiile Gender Responsive Budgeting și principiile dreptomiste cu monitorizarea rezultatelor prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 6.2 reformulată:

Promovarea participării culturale a romilor la nivel local, național și european prin implicarea activă a femeilor și bărbaților, fetelor și băieților de etnie romă în organizarea și desfășurarea

evenimentelor culturale, promovarea patrimoniului cultural rom, combaterea stereotipurilor și antigipsismului, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 3 evenimente culturale naționale organizate anual cu participarea comunităților rome;
- Cel puțin 1 eveniment sau inițiativă culturală cu participare europeană sau în parteneriat cu organizații internaționale, pe durata implementării Programului;
- Cel puțin 1.000 de participanți anual la evenimentele culturale, dezagregați după sex, vârstă și etnie;
- Ponderea femeilor și fetelor rome implicate în organizarea și desfășurarea evenimentelor culturale;
- Cel puțin 10 inițiative culturale finanțate anual prin fonduri publice sau în parteneriat cu autoritățile publice;

Numărul activităților dedicate promovării patrimoniului cultural rom și combaterii stereotipurilor și antigipsismului.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea evenimentelor culturale, sprijinirea inițiativelor culturale ale comunităților rome, promovarea participării egale a femeilor și bărbaților, fetelor și băieților romi, elaborarea materialelor de promovare și facilitarea participării la evenimente naționale și europene. Alocarea resurselor va respecta principiile dreptomiste, iar monitorizarea va utiliza indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 6.3 reformulată:

Consolidarea capacităților organizațiilor rome, inclusiv ale organizațiilor de femei și de tineret, pentru accesarea și gestionarea finanțărilor publice destinate proiectelor culturale și inițiativelor de promovare a patrimoniului cultural rom, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 40 de sesiuni de instruire și consolidare a capacităților organizate pe durata implementării Programului (minimum 10 anual), destinate organizațiilor rome, inclusiv organizațiilor de femei și de tineret;
- Numărul organizațiilor rome participante la programele de consolidare a capacităților, dezagregat după tipul organizației (organizații de femei, de tineret, mixte);
- Cel puțin 50% dintre organizațiile participante depun proiecte pentru finanțare publică în domeniul culturii;
- Cel puțin 5 organizații rome obțin anual finanțare publică pentru implementarea proiectelor culturale;

- Ponderea organizațiilor de femei rome și de tineret care beneficiază de finanțare publică;

Numărul proiectelor culturale implementate care promovează patrimoniul cultural rom, egalitatea de gen și combaterea stereotipurilor și antigipsismului.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea programelor de instruire și mentorat, acordarea de asistență tehnică în elaborarea și managementul proiectelor, dezvoltarea competențelor în domeniul Gender Responsive Budgeting, egalității de gen și managementului financiar, precum și pentru sprijinirea participării organizațiilor de femei și de tineret la apelurile de finanțare publică. Monitorizarea va utiliza indicatori dezagregați după tipul organizației și va urmări participarea echitabilă a organizațiilor conduse de femei și tineri.

Activitatea 6.5 reformulată:

Promovarea dialogului intercultural și a coeziunii sociale prin organizarea și susținerea activităților multiculturale comune care încurajează participarea activă a femeilor și bărbaților, fetelor și băieților de etnie romă la viața culturală, promovează patrimoniul cultural rom, egalitatea de gen și combaterea antigipsismului și a stereotipurilor, prin integrarea abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Cel puțin 30 de activități interculturale organizate anual;
- Cel puțin 3.000 de participanți implicați anual, dezagregați după sex, vârstă și etnie;
- Ponderea femeilor și fetelor rome participante și implicate în organizarea activităților;
- Numărul activităților desfășurate în parteneriat între organizațiile rome, autoritățile publice și instituțiile culturale;

Numărul activităților dedicate promovării patrimoniului cultural rom și combaterii stereotipurilor și antigipsismului.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea activităților interculturale, facilitarea participării femeilor, bărbaților, fetelor și băieților romi, dezvoltarea materialelor de promovare și informare, precum și pentru măsuri care încurajează dialogul intercultural și combaterea discriminării și antigipsismului. Alocarea resurselor va respecta principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, iar monitorizarea rezultatelor se va realiza prin indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 6.6 reformulată:

Organizarea activităților dedicate promovării dialogului intercultural și valorizării istoriei, culturii și contribuției romilor la patrimoniul național și european, cu prilejul Zilei Internaționale a Romilor și al Decadei Istoriei și Culturii Romilor, prin promovarea egalității

de gen, combaterea antigipsismului și a stereotipurilor, precum și prin integrarea abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Instrucțiune privind organizarea Decadei Istoriei și Culturii Romilor în instituțiile de învățământ general, elaborată și aprobată;
- Cel puțin 50 de evenimente organizate anual cu ocazia Zilei Internaționale a Romilor și a Decadei Istoriei și Culturii Romilor;
- Cel puțin 100 de activități interculturale realizate anual în instituții de învățământ, instituții culturale și comunități;
- Cel puțin 10.000 de participanți anual, dezagregați după sex, vârstă și etnie, dintre care cel puțin 2.000 de persoane de etnie romă; cel puțin 8.000 de persoane de alte etnii;
- Ponderea femeilor și fetelor rome implicate în organizarea și desfășurarea activităților;
- Numărul instituțiilor de învățământ și al instituțiilor culturale care organizează anual activități dedicate istoriei și culturii romilor;

Numărul materialelor educaționale și de promovare elaborate și distribuite în limbile română și romani.

Se vor aloca resurse financiare pentru organizarea evenimentelor și activităților interculturale, elaborarea și distribuirea materialelor educaționale și de promovare, implicarea organizațiilor rome, în special a organizațiilor de femei și de tineret, precum și pentru facilitarea participării femeilor, bărbaților, fetelor și băieților romi. Alocarea și monitorizarea resurselor vor respecta principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, utilizând indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie.

Activitatea 6.9 reformulată:

Dezvoltarea unei Platforme naționale pentru arta romă, prin susținerea atelierelor de teatru, muzică și dans, promovarea patrimoniului cultural rom și sprijinirea participării egale a femeilor și bărbaților, fetelor și băieților romi la viața culturală, prin integrarea perspectivei de gen, a abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Platforma națională pentru arta romă creată și funcțională;
- Cel puțin 3 colective artistice rome (teatru, muzică și/sau dans) create și susținute financiar;
- Numărul femeilor și bărbaților, fetelor și băieților romi implicați în activitatea colectivelor artistice, dezagregat după sex și vârstă;
- Numărul spectacolelor, expozițiilor sau reprezentațiilor organizate anual la nivel local și național;

Numărul parteneriatelor dezvoltate cu instituții culturale și de învățământ pentru promovarea artei și culturii rome.

Se vor aloca resurse financiare pentru crearea și funcționarea Platformei naționale pentru arta romă, susținerea colectivelor artistice, organizarea atelierelor și spectacolelor, achiziționarea echipamentelor și costumelor, precum și pentru asigurarea participării echitabile a femeilor și bărbaților, fetelor și băieților romi. Alocarea și monitorizarea resurselor vor respecta principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, utilizând indicatori dezagregați după sex și vârstă.

Activitatea 6.11 reformulată:

Dezvoltarea și promovarea conținutului media în mediul online, audiovizual și pe alte platforme de comunicare privind istoria, cultura, patrimoniul, contribuția romilor la societate și provocările actuale cu care se confruntă comunitățile rome, inclusiv egalitatea de gen, combaterea antigipsismului și a discriminării, în limbile română, romani și rusă, prin integrarea abordării intersecționale și a principiilor dreptomiste.

Indicatori revizuiți

- Minimum 100 de materiale media (reportaje, emisiuni, podcasturi, videoclipuri, articole, campanii online etc.) elaborate și difuzate anual în limbile română, romani și rusă;
- Numărul materialelor media dedicate promovării istoriei și culturii romilor, egalității de gen și combaterii antigipsismului;
- Numărul femeilor și bărbaților romi implicați în elaborarea și prezentarea conținutului media;
- Numărul instituțiilor media și al platformelor online partenere implicate în difuzarea materialelor;

Numărul estimativ al persoanelor atinse prin campaniile media, dezagregat, după posibilități, pe tipul platformei și audiență.

Se vor aloca resurse financiare pentru producerea și difuzarea materialelor media, dezvoltarea conținutului în limbile română, romani și rusă, instruirea creatorilor de conținut și a jurnaliștilor privind abordarea sensibilă la gen și competența culturală, precum și pentru promovarea participării femeilor și tinerilor romi în mass-media. Alocarea și monitorizarea resurselor vor respecta principiile Gender Responsive Budgeting și dreptomiste, utilizând indicatori dezagregați după sex, vârstă și etnie, acolo unde este posibil.

Cu consideratie,

Elena Sirbu, Președinta Platforma Femeilor Rome „ROMNI”

Cristina Snegur, Președinta Platformei pentru Egalitate de Gen